

Spomin na mesarja Filipa Lukana

To, kar pišem, je zapisano po pripovedovanju moje pokojne mame in nekaterih krajanov. Če bo kaj nejasno, je to zaradi dejstva, da sem predstavnik že tretjega rodu Lukanov, zapisanega gradiva pa se je žal ohranilo bolj malo.

*Družina Lukan okoli leta 1950
(hrani Marko Lukan)*

Moj stari ata Filip je izhajal iz družine Lukanovih na Slovenskem Javorniku. V sedanjo hišo na Koroški Beli se je priženil. Vzel je vdovo Marijo Pristavec, ki je imela hčer Avguštino. V zakonu so se jima rodili še štirje otroci: Mihaela, dvojčici Albina in Marija (Mici) in sin Zdravko. Mihaela in Albina sta doštudirali za zdravnico in profesorico, moja mama Mici in stric Zdravko pa sta ostala doma na kmetiji ter delala še v mesnici in klavnici.

Hiša je bila zgrajena okoli leta 1900. V njej je poleg družine starega ata Filipa stanovalo še sedem strank. Stanovanja so bila majhna in so obsegala le kuhinjo in sobo, stranišče »na štrbunk« pa je bilo skupno. Po vodo so morali stanovalci v vežo. Pred

in med drugo svetovno vojno je bila v hiši trgovina (konzum), po vojni do preselitve v lastno hišo pa čevljar Šmid.

Stari ata je ob hiši sezidal mesnico, ob železnici in potoku Javornik pa klavnico. Klavnica je imela dva prostora. V prvem so klali živino, v drugem je bila hladilnica. Ker še ni bilo elektrike, so pozimi vozili led z Blejskega jezera. Ko pa so napeljali vodo, so si napravili fontano. Led, ki so ga naredili v fontani, so strli v kocke in ga po žlebu spuščali v ledenico tako, da so na plast ledu položili meso, nanj spet plast ledu in tako nadaljevali.

V klavnici so bili poleg mesarja Filipa zaposleni še dva do trije pomočniki, med njimi tudi oče smučarskega skakalca Ludvika Zajca in moj oče. Kasneje je družinsko obrt nadaljeval stric Zdravko. Stari ata je živino kupoval pri okoliških kmetih, ponjo pa je odhajal tudi na živinske semnje v Karlovac. Tam se je zbralo več slovenskih mesarjev, ki so kupljeno živino zaupali »trajbarju«. Ta jo je prignal čez celo Slovenijo do Jesenic,

saj še ni bilo prevozov. Ker se ni moglo zaklati vse živine naenkrat, se je pasla ali je bila nastanjena v hlevu. Meso niso prodajali le v mesnici. Vozili so ga tudi po okoliških krajih in v gostilne. Od aprila dalje, ko mrazu ni bilo več, pa so meso vozili na Jesenice h gostilničarju Paaru, ki je že imel ledenico.

Ker je naša mesnica stala blizu javorniške valjarne, je stari ata za potrebe valjarne zbiral in topil loj za mazanje valjev. Zbiral ga je tudi pri okoliških mesarjih. Med drugo svetovno vojno so Nemci klavnico zaprli. Po tem in do Filipove upokojitve je pri nas delovala le še prodajalna mesa. Stari ata Filip mi ostaja v spominu, ko je izdeloval klobase in prodajal meso. Bil je visok, kadil je fajfo in cigare. Do nas otrok je bil dobrsrčen, saj nam je vedno priskrbel kak košček salame. Takega se spominjajo tudi sovaščani. Kot dobrsrčen mož je bil krstni in birmanski boter številnim otrokom.

Mesar Lukan (drugi z leve) s pomočnikoma pred letom 1920 (hrani Tinka Lukan)